

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

11 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Țigănașu Elena în numele părții vătămate xxxxxxx, prin care solicită casarea sentinței Judecătorei Hîncești din 10 aprilie 2015 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe

Țerna Ion Xxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în r-nul xxxx, s. xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 12.09.2014 - 10.04.2015 (prima instanță);
2. 11.03.2019 - 07.05.2019 (instanța de apel);
3. 20.09.2019 – 11.12.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Hîncești din 10 aprilie 2015, Țerna Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 164 alin. (2) lit. c), e), 171 alin. (3) lit. b), 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa în baza:

- art. 164 alin. (2) lit. c), e) Cod penal, prin aplicarea art. 79 Cod penal, de 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis;

- art. 171 alin. (3) lit. b) Cod penal, de 10 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis;

- art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, de 10 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Conform art. 70, 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Țerna Ion i s-a stabilit pedeapsa definitivă de 12 ani 6 luni, cu executare în penitenciar de tip închis.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Țerna Ion la data de 03.07.2014, aproximativ la ora 20:30, în s. xxxx, r-nul xxxxxx, a constrâns-o fizic pe minora xxxxxx, născută la data de xxxxxxx, știind cu bună știință că este minoră, și contrar voinței ei, a urcat-o forțat într-un automobil, modelul căruia nu a fost

stabilit, și a transportat-o în s. Boghicieni, r-nul Hîncești, privând-o astfel ilegal de deplină libertate și posibilitatea de a se deplasa nestingherit.

Ulterior, tot el, în noaptea de 03 spre 04.07.2014, ora exactă nefiind stabilită, aflându-se la domiciliul lui xxxxxx din s. xxxxx, r-nul xxxx, acționând în scopul întreținerii raportului sexual, prin constrângere fizică cu minora xxxxx a.n.2001, știind cu certitudine că nu a atins vârsta de 14 ani, întreprinzând acțiuni intenționate îndreptate nemijlocit spre săvârșirea raportului sexual forțat cu ea, a aplicat forța fizică și, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, a efectuat un raport sexual contrar voinței ei, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.421 din 08.07.2014, echimoze și edeme posttraumatice pe față, amprente dentare pe gât și brațul drept, excoriație și echimoză pe antebrațul sting și alte leziuni ce se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

Tot el, continuându-și acțiunile sale criminale, în noaptea de 03 spre 04 iulie 2014, ora exactă nefiind stabilită, acționând în scopul întreținerii raportului sexual în formă perversă cu minora xxxx a.n.xxxx, știind cu certitudine că ea nu a atins vârsta de 14 ani și, aflându-se pe câmpul din preajma s. Chetroșeni, r-nul Hîncești, aplicând forța fizică față de minora xxxx a.n. xxxx, și-a satisfăcut pofta sexuală în formă perversă cauzându-i, leziuni ce se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel la 28 februarie 2019 de către partea vătămată, xxxxxx, care a solicitat repunerea în termen a apelului, casarea totală a sentinței primei instanțe, cu dispunerea rejudecării cauzei de către prima instanță, invocând că raportul sexual avut cu Țerna Ion a fost unul benevol, nu a fost răpită și constrânsă, iar din motivul că avea 14 ani, sub influența rudelor a dat declarațiile de urmărirea penală, vinovăția inculpatului Țerna Ion în comiterea infracțiunilor nu a fost demonstrată, inculpatului fiindu-i îngădit dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil, or cauza a fost examinată în lipsa inculpatului, acesta nu a primit sentința conform cerințelor legale.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2019, a fost respins ca fiind depus peste termen apelul declarat.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că sentința primei instanțe a fost pronunțată public la data de 10 aprilie 2015 (f.d. 255-266, vol.I).

La fel, s-a notat că din conținutul procesului verbal al ședințelor de judecată rezultă că reprezentantul legal al părții vătămate minore - xxxxxxx, Stașco Valentina și avocatul Țigănașu Elena în interesele părții vătămate minore - xxxxxx au fost prezente la examinarea cauzei pe parcursul cercetării judecătorești, însă ulterior atât reprezentantul legal al părții vătămate minore, cât și partea vătămată minoră au depus cerere prin care au solicitat examinarea cauzei în lipsa lor, acestea nefiind prezente nici la pronunțarea sentinței.

De asemenea, s-a reținut că din materialele cauzei penale (f.d. 267, vol. I) se atestă că în adresa părții vătămate minore xxxxxxx și a reprezentantului legal al părții vătămate minore xxxxxxx, Stașco Valentina a fost expediată la 17 aprilie 2015 copia

sentinței din data de 10 aprilie 2015, în care este indicat termenul și modul de contestare a acesteia.

Astfel, instanța de apel a constatat că deși partea vătămată minoră xxxxx, cât și reprezentantul legal al părții vătămate minore xxxxxxx, Stașco Valentina, nu au cunoscut despre data pronunțării sentinței și nu s-au prezentat la data de 10 aprilie 2015, ora 10:00, când a avut loc pronunțarea sentinței, acestea urmau să manifeste mai multă diligență pentru a se interesa de mersul examinării și soarta cauzei penale date, și totodată, în pofida acestui fapt, nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, partea vătămată xxxxxx abia la data de 28.02.2019 a declarat apel împotriva sentinței-menționate, motivând repunerea în termen prin faptul că a dorit să-și exercite dreptul dat personal, la împlinirea majoratului.

Mai mult, instanța de apel a remarcat că din materialele cauzei rezultă că sentința primei instanțe a fost pusă în executare încă la data de 12.02.2015, circumstanțe ce denotă că apelul a fost declarat și contrar termenului de cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale, prevăzut de art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală.

4. Deciziei instanței de apel este atacată cu recurs ordinar, de către avocatul Țigănașu Elena în numele părții vătămate xxxxxxx, care indică temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

- nu au fost întrunite elementele infracțiunii;

- instanța de apel greșit a respins apelul ca fiind depus peste termen;

- atât prima instanță, cât și instanța de apel au ignorat circumstanțele care urmează a fi stabilite în cauzele privind minorii și anume art. 475 Cod de procedură penală, or umau a fi stabilite așa circumstanțe ca vârsta minorului, condițiile în care trăiește, este educat, gradul de dezvoltare intelectuală, volitivă și psihologică a lui, particularitățile caracterului și temperamentului, interesele și necesitățile lui, influența adulților, cauzele și condițiile care au contribuit la săvârșirea infracțiunii;

- prima instanță și cea de apel urmau să audieze martorii anume părinții sau rudele părții vătămate, în toate cazurile, mai ales în cazul când partea vătămată minoră a relatat date false în fața instanței de judecată. Acești martori pot furniza date privitoare la modul în care au aflat despre comiterea faptei, starea în care se afla victima, urmele de violență existente pe corpul și ținuta vestimentară a acesteia, relatările victimei referitoare la cele petrecute, influența faptei asupra altor persoane;

- în pct. 7-7.1. din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 12.12.2005, nr. 22 - Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, Buletinul CSJ a RM 7/10, 2006, se specifică că conform art. 403 Cod de procedură penală, repunerea în termen a apelului reprezintă actul procesual prin care titularul dreptului de apel, care nu a putut declara apel din cauze independente de voința lui, este repus în dreptul din care fusese decăzut la expirarea termenului de apel;

- repunerea în termen se operează doar dacă sunt prezente două condiții cumulative: întârzierea este determinată de motive întemeiate: calamitate naturală, accident, boală, pe care apreciindu-le, instanța de apel va constata dacă situația invocată de apelant constituie în mod efectiv o cauză de împiedicare a declarării apelului;

- admiterea repunerii în termen, produce efectul apelului declarat în termen.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, invocând în acest sens că instanța de apel corect a adoptat soluția de respingere peste termen a apelului declarat.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

În speță, se reține că recurentul invocă prezența temeiurilor de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, și anume cazurile când: *„instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția și că nu au fost întrunite elementele infracțiunii”*, totodată fiind criticată soluția instanței de apel de respingere a apelului ca fiind declarat peste termen.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că temeiul invocat de recurent și motivele specificate în susținerea acestuia, nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, din următoarele considerente.

Colegiul penal indică că un apel declarat peste termen nu poate fi considerat un apel nedeclarat, astfel încât părții care n-a utilizat apelul în termenul prevăzut de art.402 Cod de procedură penală, nu i se poate îngrădi dreptul de a declara recurs împotriva deciziei instanței de apel cu privire la soluția de respingere a apelului ca fiind declarat peste termen. În cazul dat, instanța de recurs este obligată să verifice dacă instanța de apel a constatat că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar în cazul în care se critică soluția primei instanțe în latura pedepsei, vinovăției, încadrării juridice a faptei sau alte aspecte, aceste alegații sunt inadmisibile.

În acest sens, având în vedere cele expuse, Colegiul penal respinge ca inadmisibile criticile recurentului cu referire la sentința primei instanțe care a rămas definitivă la expirarea termenului de atac cu apel, precum că în acțiunile inculpatului nu au fost întrunite elementele infracțiunii, iar instanțele de judecată au omis să verifice toate circumstanțele specifice cauzei.

Mai mult, se reține că instanța de apel, la judecarea apelului și adoptarea deciziei a respectat prevederile art. 402-403 Cod de procedură penală, s-a expus detaliat și argumentat asupra motivelor relevante, fiind redată clar motivele pe care se întemeiază soluția instanței de apel de respingere a apelului ca fiind declarat peste termen, în condițiile în care apelul a fost declarat peste un termen de 4 ani de la data pronunțării sentinței, soluția instanței nefiind afectată de o eroare de drept sub aspectul indicat de recurent, iar de către instanța de recurs ordinar nu sunt identificate temeiuri justificative de a interveni în decizia instanței de apel sub aspectele contestate de recurent.

Totodată, Colegiul penal indică că instanța de apel corect a reținut că atât reprezentantul legal al părții vătămate, avocatul acesteia și partea vătămată au fost prezenți la judecarea cauzei în prima instanță, însă ulterior reprezentantul legal al părții vătămate și partea vătămată au depus cerere de examinare în lipsă, acestora la 17 aprilie 2015 fiindu-le expediată copia sentinței pronunțate la 10 aprilie 2015, iar repunerea în termen a apelului a fost motivată de partea vătămată de faptul că a dorit să-și exercite dreptul personal, la împlinirea majoratului, ce nu se prezintă a fi ca un argument plauzibil pentru repunerea în termen a apelului.

În acest sens, Colegiul penal notează că normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, fără îndoială, menite să asigure buna-administrare a justiției și respectarea, în special a principiului securității raporturilor juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte, ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea Hotărârile CtEDO în cauzele *Tricard vs. Franța*, 10 iulie 2001, §29, §16, *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, § 31).

Astfel, Colegiul penal conchide că temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale, or instanța de apel s-a expus în decizia sa, detaliat și argumentat asupra chestiunilor esențiale, iar motivarea din decizie privind respingerea apelului declarat de partea vătămată ca fiind declarat peste termen, în virtutea corectitudinii ei și pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs ordinar o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

7. În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat decizia atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, urmând a fi menținută, iar recursul declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

8. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Țigănașu Elena în numele părții vătămate Stașco Carolina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe **Țerna Ion XXXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **16 ianuarie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Boico Victor